

Spis treści

Wprowadzenie	9
Podziękowania	11
Rozdział I. Psychologiczne koncepcje samoregulacji/ regulowania się	13
1. Wstępne rozważania terminologiczne.	14
2. Czym jest samoregulacja?	16
2.1. Samoregulacja a regulacja uwagi	17
2.2. Samoregulacja a regulacja emocji.	21
2.2.1. Regulacja emocji – wybrane definicje	23
2.2.2. Koncepcja regulacji emocji Jamesa Grossa	23
2.2.3. Regulacja emocji w teorii emocji odrębnych Carrola Izarda	25
2.2.4. Postulat relacyjnego podejścia do regulacji emocji Josepha Camposa	26
2.3. Próby całościowego ujęcia samoregulacji	27
2.3.1. Samoregulacja a regulacja z udziałem innych	29
3. Struktura samoregulacji	31
4. Mechanizmy samoregulacji	33
5. Samoregulacja czy regulowanie się?	36
6. Podsumowanie	36
Rozdział II. Z badań nad wczesnym rozwojem samoregulacji	38
1. Wybrane koncepcje rozwoju samoregulacji/regulowania się	39
1.1. Koncepcja rozwoju samoregulacji Claire Kopp	39
1.2. Koncepcja rozwoju samoregulacji Ruth Feldman	41
2. Z badań nad wczesnym rozwojem regulowania się.	45
2.1. Metody badania samoregulacji we wczesnym rozwoju	45
2.2. Wybrane wyniki badań nad regulowaniem się we wczesnym rozwoju	49
2.3. Problemy metodologiczne związane z badaniem regulowania się we wczesnym rozwoju	52

Rozdział III. Relacyjne uwarunkowania regulowania się	56
1. Relacja, interakcja i regulacja interakcyjna	57
2. Znaczenie regulacji interakcyjnej dla rozwoju regulowania się	58
3. Wiąż z podstawowym opiekunem i motyw chronienia siebie a kompetencje regulacyjne dziecka	62
4. Rola zaciekawienia oraz motywu intersubiektywności	67
4.1. Intersubiektywność pierwotna	69
4.2. Intersubiektywność wtórna	70
4.2.1. Wspólna uwaga	72
4.2.2. Inicjowanie wspólnej uwagi oraz odpowiadanie na wspólną uwagę	73
4.2.3. Konieczność wyjścia poza paradygmat wspólnej uwagi wzrokowej	75
5. Rola zaciekawienia i motywu poznawania	77
6. Próba syntezy: regulowanie się jako efekt integracji motywów chronienia siebie, poznawania i intersubiektywności	79
 Rozdział IV. Wczesniactwo, rozwój, regulowanie się	 82
1. Zjawisko wczesniactwa	82
2. Skutki doświadczenia wczesniactwa	84
2.1. Wczesniactwo a rozwój dziecka	86
2.2. Wczesniactwo a funkcjonowanie rodziny oraz jakość interakcji rodzice-dziecko	90
3. Wczesniactwo a rozwój regulowania się	94
4. Podsumowanie	99
 Rozdział V. Cel badań własnych i ogólny zarys metody.	 101
1. Wprowadzenie	101
2. Cel badań własnych	103
3. Metoda	105
3.1. Osoby badane	105
3.2. Procedura badawcza	109
3.3. Metody zbierania i analizy materiału badawczego	111
3.3.1. Uwagi ogólne	111
3.3.2. Analiza danych z dokumentacji medycznej	111
3.3.3. Pomiar samoregulacji/regulowania się oraz regulacji interakcyjnej	112
3.3.4. Zmienne kontrolowane	115
3.3.5. Opracowanie danych i analiza statystyczna	116
 Rozdział VI. „Wytaniająca się” samoregulacja? Analiza wyników badania Skalę oceny zachowania noworodka (NBAS)	 117
1. Wprowadzenie	117
2. Przebieg badania	122
3. Wyniki	122
4. Dyskusja	126
 Rozdział VII. Przejawy samoregulacji/regulowania się u niemowląt 3-miesięcznych. O czym świadczy zdolność do protodialogu? Znaczenie regulacji interakcyjnej.	 129
1. Wprowadzenie	129

2. Przebieg procedury obserwacyjnej i sposób analizy materiału badawczego	131
3. Wyniki	136
4. Dyskusja	143

Rozdział VIII. Regulowanie się u niemowląt 6- i 12-miesięcznych: rola odwracania uwagi, utrzymywania kontaktu wzrokowego i bliskości fizycznej z rodzicami oraz regulacyjna funkcja aktywności na przedmiotach

1. Wprowadzenie	147
2. Przebieg procedury obserwacyjnej i sposób analizy materiału badawczego	150
3. Wyniki	153
3.1. Regulowanie się u niemowląt 6-miesięcznych.	153
3.1.1. Wyniki mikroanalizy zachowania. Samoregulacyjna rola odwracania uwagi	153
3.1.2. Próba wyodrębnienia strategii samoregulacji stosowanych przez niemowlęta 6-miesięczne	155
3.2. Regulowanie się u niemowląt 12-miesięcznych	162
3.2.1. Strategie samoregulacji w wieku 12-miesięcy w obecności osoby obcej	162
3.2.2. Strategie samoregulacyjne niemowląt 12-miesięcznych w sytuacji wyjścia matki z pokoju	173
4. Dyskusja	177

Rozdział IX. Wzorce regulacji interakcyjnej – analiza interakcji rodziców z niemowlętami w wieku 6- i 12-miesiący. Rola radosnego zaciekawienia

1. Wprowadzenie	183
2. Sposób analizy materiału badawczego	185
3. Wyniki	187
3.1. Wzorce regulacji interakcyjnej w triadach matka-ojciec-niemowlę 6-miesięczne	187
3.2. Wzorce regulacji interakcyjnej a strategie regulowania się stosowane przez dzieci 6-miesięczne	194
3.3. Wzorce regulacji w interakcjach niemowląt 12-miesięcznych z rodzicami	196
3.4. Wzorce interakcyjne a strategie regulowania się u niemowląt 12-miesięcznych	201
4. Dyskusja	203

Rozdział X. Próba syntezy i dyskusja: w poszukiwaniu dynamicznych związków pomiędzy jakością interakcji rodzice-dziecko oraz uwarunkowaniami biologicznymi a rozwojem regulowania się

1. Podsumowanie i próba syntezy wyników.	207
1.1. Wczesne przejawy regulowania się oraz strategie samoregulacji u dzieci z trzech analizowanych grup	207
1.2. Związki pomiędzy wskaźnikami regulowania się u niemowląt na kolejnych etapach badania.	210
1.3. Wzorce regulacji w interakcjach rodziców z niemowlętami 3-miesięcznymi, 6-miesięcznymi i 12-miesięcznymi	210
1.4. Czynniki ryzyka biologicznego – interakcje rodziców z dziećmi – regulowanie się	211
1.5. Podsumowanie i wnioski	212

2. Ograniczenia przeprowadzonych badań	213
3. W poszukiwaniu trajektorii rozwoju regulowania się: dalsze kierunki badań	216
Rozdział XI. Od zaciekawienia do zaangażowania: jak wspierać rozwój regulowania się u wcześniaków? Implikacje dla praktyki klinicznej	221
Piśmiennictwo	225
Indeks haseł	242
Indeks nazwisk	245
Załącznik 1: Procedura obserwacyjna. Dzieci 6-miesięczne	252
Załącznik 2: Procedura obserwacyjna. Dzieci 12-miesięczne	253
Załącznik 3: System kodowania zachowań interakcyjnych oraz samoregulacyjnych	254
Załącznik 4: Względny czas wybranych zachowań niemowląt 6-miesięcznych w grupach w1, w2 i k. Procentowy udział czasu poszczególnych kategorii zachowań w stosunku do całkowitego czasu analizowanego fragmentu nagrania	268